

TYÖRYHMÄ: Visuaalinen ja media-antropologia

Puheenjohtaja: Jari Kupiainen, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu

Viime vuosikymmenten aikana visuaaliset ja media-aineistot ovat muodostuneet kasvavan keskeiseksi osaksi sekä antropologisen tutkimuksen että tutkittavien ihmisryhmien arkea. Mediateollisuuden, viestintäteknologisen kehityksen ja globalisaatioprosessien vaikutuksesta kuvat leviävät tehokkaasti ja kytkevät paikalliset yhteisöt osaksi kansainvälistä kuvavirtaa ja mediateollisuuden käytänteitä. Miten tämä paikallisissa tilanteissa tapahtuu? Kuinka antropologit tähän kuvavirtaan kytkeytyvät ja kuinka aihetta tutkitaan tällä hetkellä Suomessa? Millaisia paikallisia käytänteitä ja merkityksiä kuviin liitetään tutkituissa yhteisöissä? Kuinka nämä ja muut visuaalisiin aineistoihin liittyvät merkitykset, järjestykset ja käytännöt muuttuvat kansainvälisen mediakulttuurin yleistyessä paikallisesti? Millaisia kuva-aineistojen käytön, julkaisemisen, hallinnoinnin ja omistamisen kysymyksiä antropologiseen tutkimukseen liittyy nykyisin? Millaisia teoreettisia taustaoletuksia liittyy media-antropologiseen tutkimukseen ja millainen suhde sillä on visuaaliseen antropologiaan tai muihin tutkimussuuntiin?

ABSTRAKTIIT

1.

Jari Kupiainen

jari.kupiainen(at)pkamk.fi

Antropologinen elokuva – antropologinen video? Pohdintoja teknologisesta kehityksestä visuaalisessa ja media-antropologiassa

Videokuvaaminen ja erityisesti digitaalinen videoteknologia on muuttanut monin tavoin visuaalisen antropologian käytäntöjä ja antropologisen elokuvan luonnetta. Miten antropologista elokuvaa tulisi nykyisin määritellä, kun tähän ei riitä pelkkä kytkös filmiin videon sijasta? Myöskään teoksen mitta ei kelpaa kriteeriksi, sillä mitään yksiselitteistä ”normipituutta” ei ole olemassa. Normipituudet puolestaan kytkevät teokset erityisesti television ohjelmapaikkoihin, mutta antropologisia elokuvia esitetään harvoin televisiossa eikä etenkin Suomessa juuri koskaan tilattuina tuotantoina. Videomuotoiset antropologiset teokset ovat löytämässä uusia julkaisumuotoja ja formaatteja Internetissä ja DVD-muodossa, mutta samalla muodostuu uudenlaisia kysymyksiä teosten sisällön suhteen: millaiset visuaalisen antropologian sisällöt ylipäättään voidaan julkaista ”kaikelle maailmalle” ja millaisia eettisiä tai tekijänoikeuksiin liittyviä haasteita tähän liittyy? Esityksessä tarkastellaan tilannetta tekijän Salomon-saaria käsittelevän antropologisen videoprojektin tarjoamien esimerkkien avulla.

2.**Asko Lehmuskallio**

asko.lehmuskallio(at)hiit.fi

Non-professional Picture Practices. A media-anthropological study of the increasing role of pictures in various non-professional activities

Images are used for various activities. Tourists stroll images before, during and after their travel, people select clothing styles based on their appearance in advertisements, TV-shows or magazines, political activists use image strategies to get their messages through. Although almost anyone can create nowadays media content, including images, about almost anything, empirical research shows that pictures are usually only made and used for specific purposes.

This paper concentrates on the role of images via a focus on pictorial practices. This evolves from a theoretical background that does not only focus on the agency or needs of human beings, but acknowledges that artifacts perform their own agency in social interactions, being framed by physical and conventional constraints. Humanartifact relationships have been called sociotechnical systems or actor-networks, in which neither a human, nor his ideas, 'do' alone actions, but in which humans only become humans by using artifacts such as books, computers or photographic cameras. This approach enables a sensitive approach towards the power of images, in which no specific part of a communication cycle, neither the artist, index, prototype or recipient (Gell), is per se destructive or constructive, but in which specific actor-network-constellations enable or disable particular agent/patient-relationships. Compared to many studies in visual culture this approach does not focus mainly on pictorial content, nor mainly on the ways in which audiences interpret pictorial content. It rather focuses on image acts and pictures as elementary parts of specific practices, in which images are focal points of action, playing a crucial role in organizing common attention.

3.**Johanna Sumiala**

johanna.sumiala(at)helsinki.fi

Koulusurmat ja kuoleman rituaalit mediassa

Modernissa yhteiskunnassa median merkitys yhteisön koossapitävänä voimana korostuu katastrofissa. Järjestys organisoituu erilaisissa median kuoleman rituaaleissa, toistuvissa symbolisen kommunikaation muodoissa, joita media kierrättää ja joiden avulla se strukturoi yhteisön elämää kaaoksen keskellä. Esitelmässä pohditaan, millaista yhteisöllisyyttä koulusurmien synnyttävät kuoleman rituaalit: suru- ja viharituaalit rakentavat. Kykenevätkö median kuoleman rituaalit enää tuottamaan yhteisön sisäistä integraatiota ja koheesiota, yhteenkuuluvuuden tunnetta, kuten antropologian klassikot Durkheim, Hertz ja van Gennep aikoinaan väittivät? Vai pitääkö kuoleman ja tuhon rituaalien kierrätys pikemminkin yllä kyltymätöntä bataillelaista tuhon nälkää, kaipuuta rikoskumppanuuden uusintamiseen, kiellon uuteen rikkomiseen?